

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyyskassalain 7 luvun otsikon ja 27 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia ja työttömyyskassalakia.

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2025 työttömyysvakuutusmaksut.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,59 prosenttia palkasta ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,20 prosenttia palkasta palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,80 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,30 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,20 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,20 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen määrästä palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,43 prosenttia palkasta. Yliopiston työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,20 prosenttia palkasta palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,49 prosenttia palkasta.

Omavastuumaksun palkkasummarajoja ehdotetaan muutettaviksi siten, että täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi vähintään 39 288 000 euroa. Omavastuumaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi enintään 2 455 500 euroa.

Muutosturvamaksun maksuvelvollisuuteen liittyviä palkkasummarajoja ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan vuoden 2024 palkkakerrointa. Täydeksi muutosturvamaksukertoimeksi vuodelle 2025 ehdotetaan asetettavaksi 2,2. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että tiedot muutosturvalausunnoista toimittaisi Työllisyysrahastolle Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

Esityksessä ehdotetaan myös luovuttavaksi Työllisyysrahaston ylimääräisestä 50,3 miljoonan euron vuosittaisesta tilityksestä Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahan rahoitukseen.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi työttömyyskassalakiin ansiopäivärahan perusosan rahoitusuudistuksesta seuraavat tekniset muutokset.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
2.1 Keskeiset ehdotukset	6
2.2 Pääasialliset vaikutukset	8
3 Asian valmistelu	9
4 Säännöskohtaiset perustelut	9
4.1 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta	9
4.2 Työttömyyskassalaki	11
5 Voimaantulo	11
6 Suhde muihin esityksiin	11
LAKIEHDOTUKSET	13
1. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	13
2. Laki työttömyyskassalain 7 luvun otsikon ja 27 §:n muuttamisesta	16
LIITE	18
RINNAKKAISTEKSTIT	18
1. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	18
2. Laki työttömyyskassalain 7 luvun otsikon ja 27 §:n muuttamisesta	22

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Työttömyysturvan rahoitus

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998), jäljempänä rahoituslaki, mukaan työttömyysturvan rahoituksesta vastaavat valtio, työnantajat ja palkansaajat pakollisilla työttömyysvakuutusmaksuilla sekä työttömyyskassat jäsenmaksuilla. Palkansaajien ja työnantajien työttömyysvakuutusmaksut tilitetään Työllisyysrahastoon, joka vastaa työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitettavista osuuksista ja etuuksista. Työttömyyskassojen maksamista ansiosidonnaisista etuuksista, työttömyyspäivärahoista ja vuorottelukorvausten menoista, valtio kustantaa peruspäivärahaa vastaavan osuuden. Valtio ei osallistu lomautusajalta, sääesteen ajalta eikä lisäpäiviltä maksettujen etuuksien rahoitukseen. Työttömyyskassan osuus kustakin ansioon suhteutetusta päivarahasta on 5,5 prosenttia. Työllisyysrahasto vastaa ansiosidonnaisen työttömyysturvan rahoituksesta siltä osin kuin valtio ja yksittäiset työttömyyskassat eivät ole siitä vastuussa. Korotetun ansio-osan Työllisyysrahasto rahoittaa kokonaan. Työllisyysrahasto maksaa työttömyyskassoille työttömyyskassalain (603/1984) 26 §:n mukaista hallintokuluosuutta.

Työllisyysrahasto vastaa myös työntekijän eläkelain (395/2006) 182 §:ssä tarkoitetun vakuutusmaksun suorittamisesta Eläketurvakeskukselle ja valtion eläkerahastosta annetun lain (1297/2006) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun maksun suorittamisesta valtion eläkerahastolle työttömyys- ja koulutusajalta sekä palkkaturvalain (866/1998) 31 §:n ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 29 §:n mukaisen määrän suorittamisesta. Lisäksi Työllisyysrahasto rahoittaa aikuiskoulutusetuuksista annetussa laissa (1276/2000) tarkoitetut aikuiskoulutustuet muiden kuin yrittäjien osalta ja ammattitutkintostipendit muiden kuin valtioon virka- tai työsuhteessa olevien henkilöiden osalta. Rahoituslain 23 §:n mukaan Työllisyysrahasto tilittää Kansaneläkelaitokselle palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kertymästä työttömyysturvan peruspäivärahan rahoitukseen määrän, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien palkansaajien osuutta työttömyysvakuutusmaksuista kertyvää määrää. Lisäksi Työllisyysrahasto tilittää Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahan rahoitukseen vuosittain 50 300 000 euroa. Työllisyysrahaston Kansaneläkelaitokselle tilittämä määrä on kuitenkin enintään peruspäivärahamenon verran.

Työttömyysvakuutusmaksut

Työllisyysrahaston menot rahoitetaan työttömyysvakuutusmaksuilla sekä niistä saatavilla sijoitustoiminnan tuotoilla ja tarvittaessa lainanotolla. Rahoituslain 2 §:n mukaan työnantajan on suoritettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu ja työntekijän palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu. Työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että rahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien työttömyysetuuksien rahoituksesta ja muista lakisääteisistä menoistaan.

Rahoituslain 12 §:n 1 momentin mukaan työnantaja ja lain 15 §:ssä tarkoitettu työntekijä on velvollinen maksamaan työttömyysvakuutusmaksun työntekijän Suomessa tekemästä työstä. Maksuvelvollisuus on myös soveltuvin osin valtion liikelaitoksella.

Rahoituslain 18 §:n 1 momentin mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2024 on 0,79 prosenttia palkasta. Lain mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2024 se on 0,27 prosenttia palkasta palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,09 prosenttia palkasta.

Työnantajien ja palkansaajien osuus etuuksien rahoituksesta on laissa määritelty siten, että työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken pois lukien se muutosturvamenon muutos, joka rahoitetaan muutosturvamaksun yleisellä osalla. Työnantajien ja palkansaajien osuus etuuksien rahoituksesta on lisäksi määritelty niin, että palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret ennen työnantajan keskimääräiseen maksuun lisättävää muutosturvamaksun yleistä osaa.

Rahoituslain 18 §:n 5 momentin mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 337 000 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa ilmaistuna täysinä prosenttiyksikön sadasosina siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 337 000 euroa.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2024 on 0,43 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,27 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että ne vastaavat niiden etuuksien rahoitusta, joihin osaomistajat ovat oikeutettuja. Osaomistajien työttömyysvakuutusmaksuja määrättäessä ei siten oteta huomioon sitä rahoitusosuutta, jonka Työllisyysrahasto maksaa työttömyyskassoille etuuksien rahoitukseen, eikä myöskään eläkkeiden rahoitukseen Valtiokonttorille maksettavaa määrää. Sen sijaan yksityisten alojen eläkejärjestelmään tilitettävä niin kutsuttu ETK-maksu sisältyy maksun perusteeseen, ja muodostaa siitä suurimman osan.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu on vuonna 2024 0,27 prosenttia palkasta palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,65 prosenttia.

Yliopistoille on vuoden 2012 alusta voimaan tulleeella lainmuutoksella (1332/2011) säädetty oma työttömyysvakuutusmaksunsa. Sitä koskevan hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n muuttamisesta (HE 87/2011 vp) mukaan yliopiston työttömyysvakuutusmaksua on esitetty yleistä työttömyysvakuutusmaksua alhaisemmaksi, koska yliopistolain voimaannpanosta annetun lain (559/2009) 11 §:n mukaan ennen vuotta 1980 syntyneet työntekijät jäävät valtion eläketurvan piiriin eikä heidän osaltaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksua käytetä työttömyysajalta kertyvän eläkkeen rahoitukseen. Yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2024 on 0,27 prosenttia palkasta palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,71 prosenttia palkasta.

Rahoituslain 18 §:n 6 momentin mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun maksuprosentit vahvistetaan kalenterivuodeksi kerrallaan. Työllisyysrahaston tulee tehdä seuraavan vuoden maksuja koskeva esitys sosiaali- ja terveysministeriölle elokuun loppuun mennessä.

Omapastuumaksu

Työttömyysturvan omapastuumaksun on velvollinen maksamaan työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden

työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 337 000 euroa.

Maksuvelvollisuus syntyy, jos työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisiin lisäpäiviin tai jos henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuvan 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuunmaksua, jos työsuhde on päättynyt ennen kuin henkilö on täyttänyt 56 vuotta, työsuhde on kestänyt alle kolme vuotta, työsuhde on irtisanottu työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 2 §:n perusteella tai purettu työsopimuslain 8 luvun 1 §:n perusteella työntekijästä johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä, työntekijä on työsuhteen päättymisen jälkeen täyttänyt uudelleen työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon muun kuin alun perin irtisanoneen työnantajan palveluksessa, työntekijä on omasta aloitteestaan ja ilman työnantajan myötävaikutusta irtisanoutunut tai työntekijä on syntynyt vuonna 1965 tai sen jälkeen.

Omavastuunmaksun perusteena on se etuusmenoa vastaava määrä, joka irtisanotulle tai lomautetulle työntekijälle tulisi ansiopäivärahan suuruisena maksettavaksi siitä lukien, kun hänen oikeutensa lisäpäiviin alkaa, siihen saakka, kunnes hän täyttää 65 vuotta, kuitenkin vähintään yhden vuoden etuusmenoa vastaava määrä.

Jos päivärahaoikeus on alkanut 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen, omavastuunmaksun perusteena on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu työttömyysetuutta työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kunnes hän täyttää 65 vuotta.

Täysimääräinen omavastuunmaksu on 90 prosenttia omavastuunmaksun perusteena olevasta etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuunmaksu peritään, jos yrityksen palkkasumma on vähintään 37 392 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuunmaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuunmaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 337 000 euroa.

Omavastuunmaksu peritään lisäpäiväoikeuden alkaessa tai irtisanotun työntekijän täytettyä 65 vuotta.

Muutosturvamaksu

Muutosturvakoulutuksesta ja muutosturvarahasta muodostuva muutosturva rahoitetaan muutosturvamaksulla, joka muodostuu irtisanovan työnantajan osasta ja työntekijien työttömyysvakuutusmaksuun sisältyvästä yhteisestä osasta. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu peritään irtisanomisen yhteydessä. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun määrä perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan maksamaan muutosturvarahaan. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun määrä on työntekijälle maksettavan muutosturvarahan määrä kerrottuna luvulla 0–2,9 riippuen työnantajan palkkasummasta. Kertoimen tarkistamisesta säädetään lain 18 §:n 6 momentissa. Maksua ei kuitenkaan peritä, jos työnantajan palkkasumma on vähemmän kuin 2 337 000 euroa vuodessa (vuonna 2024). Jos työnantajan palkkasumma on 2 337 000 euroa vuodessa, maksu on 0 euroa, ja tämän jälkeen maksu kasvaa lineaarisesti ja on täysimääräinen, kun palkkasumma on

vuodessa 37 392 000 euroa tai enemmän. Palkkasummarajat vastaavat omavastuumaksussa noudatettavia palkkasummarajoja, ja niitä tarkistetaan vuosittain palkkakertoimen muutosta vastaavasti.

Työllisyysrahasto vastaa irtisanovan työnantajan osan perimisestä työnantajilta. Tätä varten se saa työttömyyskassalta tai Kansaneläkelaitokselta tiedon muutosturvarahan maksamisesta. Työttömyyskassa ja Kansaneläkelaitos ilmoittavat Työllisyysrahastolle myös siitä, jos muutosturvarahan muut ehdot täyttävän henkilön muutosturvaraha evätään esimerkiksi siksi, että irtisanottu henkilö ei ole ilmoittautunut määräajassa työnhakijaksi TE-toimistossa. Tällöin Työllisyysrahasto määrittelee muutosturvarahan määrän ja perii irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun sen mukaan. Työnantajien yhteinen osa määritetään niin, että sillä pystytään kattamaan se osa muutosturvasta syntyvästä menosta, jota ei rahoiteta irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun tuotolla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) on annettava Työllisyysrahastolle salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä huhtikuun ja lokakuun loppuun mennessä tiedot muutosturvalausunnoista. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023, järjestämislaki) yhteydessä säännöstä muutettiin siten, että 1.1.2025 alkaen KEHA-keskuksen sijaan tiedot antaa työvoimaviranomainen. Tästä seuraa, että yhden toimijan sijasta tietoja antaisi 45 alueellista toimijaa.

Työttömyyskassojen rahoitus

Järjestämislailla julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirretään 1.1.2025 valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille, työllisyysalueille. Lainsäädäntökokonaisuuteen kuuluva laki työttömyyssetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (387/2023) ja laki työttömyyskassalain muuttamisesta (388/2023) tulevat voimaan 1.1.2025. Muutosten myötä ansiopäivärahan perusosa rahoitetaan jatkossa pelkän valtionosuuden sijasta valtionosuudella ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

Ansiopäivärahan perusosan rahoitukseen perittävä kuntien rahoitusosuus laskutetaan kunnilta Kansaneläkelaitoksen toimesta, ja Kansaneläkelaitos tilittää kertyvät kuntien ansiopäivärahan perusosaan kohdistettavat varat Työllisyysrahastolle. Työttömyyskassojen rooli kuntien rahoitusosuuden perinnässä on luovuttaa Kansaneläkelaitokselle sen tarvitsemat ansiopäivärahamenoa koskevat tiedot. Työttömyyskassat saisivat jatkossakin Työllisyysrahastolta ne ansiopäivärahamenon rahoittamiseen tarvittavat varat, jotka se nykyisinkin saa. Niiden näkökulmasta nykyisen perusosan valtionrahoituksen sijaan tuleva valtion ja kuntien rahoitus muodostaa yhtenäisen perusosan rahoituksen.

2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

2.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2025 työttömyysvakuutusmaksujen määrät. Työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitetaan työttömyysturvamenoja ja maksut on vahvistettava siten, että Työllisyysrahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien maksuosuuksien siirroista.

Työttömyysvakuutusmaksujen määrää ehdotetaan alennettavaksi. Ehdotus perustuu ennusteeseen talouden ja työllisyyden kehityksestä. Lisäksi huomioon on otettu tiedossa olevat muutokset työttömyysturvaan ja aikuiskoulutustukeen.

Palkansaajan maksu olisi 0,59 prosenttia ja työnantajan maksu 0,20 prosenttia palkasta palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,80 prosenttia. Työnantajan keskimääräinen maksu olisi arviolta 0,61 prosenttia palkasta, josta 0,02 prosenttiyksikköä kohdistuisi muutosturvan rahoitukseen. Ehdotetuilla työttömyysvakuutusmaksuilla Työllisyysrahasto arvioi oman talousennusteensa perusteella tuloksensa olevan noin 354 miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2025. Rahaston suhdannepuskurin määrä olisi silloin noin 964 miljoonaa euroa vuoden 2025 lopussa. Suhdannepuskurin enimmäiskoko olisi noin 1 198 miljoonaa euroa.

Vastaava suhteellinen muutos ehdotetaan tehtäväksi myös yrityksen osaomistajien, valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksujen määriin. Yliopistojen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,20 prosenttia palkasta palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,49 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan palkansaajan maksu olisi 0,30 prosenttiyksikköä ja työnantajan maksu 0,20 prosenttia palkasta. Valtion liikelaitoksen maksu olisi 0,20 prosenttia palkasta palkkasumaan 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,43 prosenttia.

Esityksessä ehdotetaan korotettavaksi omavastuumaksussa sovellettavat palkkasummarajat työttömyysvakuutusmaksun palkkasummarajaa vastaavasti vuoden 2024 palkkakertoimella. Täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin, jos yrityksen palkkasumma olisi vähintään 39 288 000 euroa. Jos palkkasumma olisi tätä pienempi, omavastuumaksu alenisi lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei perittäisi, jos palkkasumma olisi enintään 2 455 500 euroa.

Täydeksi muutosturvamaksukertoimeksi vuodelle 2025 ehdotetaan asetettavaksi 2,2. Kun työnantajakohtainen maksukerroin asetettiin, arvioitiin sen tuottaman tulon kattavan puolet muutosturvamenosta. Työllisyysrahaston laskelmien mukaan kesäkuun 2024 loppuun mennessä muutosturvamaksuilla olisi katettu kumulatiivisesti noin 90 prosenttia maksetuista muutosturvamenoista. Vuoden 2023 alusta voimaan tulleen muutosturvan käyttö on käynnistynyt verrattain hitaasti, mutta vuonna 2024 muutosturvan määrä on kasvanut suhteessa vuoteen 2023. Lyhyen voimassaolon johdosta luotettavien arvioiden tekeminen tulevasta kehityksestä on haasteellista. Tämä puoltaa maltillisen alennuksen tekemistä muutosturvakertoimeen.

Muutosturvamaksun maksuvelvollisuuteen liittyviä palkkasummarajoja ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan vuoden 2024 palkkakerrointa.

Esityksessä ehdotetaan myös luovuttavaksi Työllisyysrahaston ylimääräisestä 50,3 miljoonan euron vuosittaisesta tilityksestä Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahan rahoitukseen.

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 14 d §:n 3 momentissa säädetään velvollisuudesta antaa Työllisyysrahastolle huhtikuun ja lokakuun loppuun mennessä tiedot työttömyysturvalain 9 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lausunnoista. Mainitun lainkohdan mukaiset lausunnot annetaan henkilön oikeudesta muutosturvaan. Nykyisin lausunnot Työllisyysrahastolle antaa KEHA-keskus. Lakia muutettiin 1.1.2025 voimaan tulevalla lailla 387/2023 siten, että jatkossa lausunnot antaisi työvoimaviranomainen eli käytännössä kaikki 45 työllisyysaluetta. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossakin lausunnot antaisi nykytilaa vastaavasti keskitetysti KEHA-keskus.

Järjestämislaista säätämisen yhteydessä uudistettiin myös ansiopäivärahan perusosan rahoitus niin, että siihen jatkossa, työttömyyden pitkittyessä, kohdistuu valtion rahoitusvastuun lisäksi myös kuntien rahoitusvastuu. Työttömyyskassalain (603/1984) 27 §:ään tehtäisiin ansiopäivärahan perusosan rahoituksen muutoksesta johtuvat tekniset muutokset, jotka puuttuivat järjestämislakia koskeneen hallituksen esityksen HE 207/2022 liitteenä olleesta esityksestä laiksi työttömyyskassalain muuttamisesta.

2.2 Pääasialliset vaikutukset

Työttömyysvakuutusmaksut

Työllisyysrahaston valtiovarainministeriön talousennusteilla tekemän arvion mukaan, Työllisyysrahaston alijäämän arvioidaan olevan 263 miljoonaa euroa vuonna 2025. Tänä vuonna tuloksen arvioidaan olevan noin 644 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kun suhdannepuskurissa arvioidaan olevan varoja vuoden 2024 lopussa 1 377 miljoonaa euroa, arvioidaan puskurissa olevan vuoden 2025 lopussa varoja 1 114 miljoonaa euroa valtiovarainministeriön ennusteen mukaan.

Alla olevassa taulukossa on valtiovarainministeriön ja Työllisyysrahaston talousennusteilla tehty arviot Työllisyysrahaston tuloksesta ja suhdannepuskurin koosta vuodelle 2025. Lisäksi taulukossa on riskiskenaario, joka on tehty 9,7 %:n työttömyysasteella.

Taulukko 1. Arvio vuoden 2025 Työllisyysrahaston tuloksesta ja suhdannepuskurin koosta eri talousennusteilla.

	Arvio kauden tuloksesta (milj. euroa)	Arvio suhdannepuskurin koosta (milj. euroa)	Arvio työttömyysasteesta
Valtiovarainministeriön talousennuste	-263	1 114	7,6 %
Työllisyysrahaston talousennuste	-354	964	8,1 %
Riskiskenaario	-926	256	9,7 %

Työllisyysrahasto arvioi työnantajan maksuja kertyvän 581 miljoonaa euroa (766 miljoonaa euroa vuonna 2024) ja palkansaajan maksuja noin 621 miljoonaa euroa (804 miljoonaa euroa vuonna 2024).

Työttömyysvakuutusmaksu on sekä työnantajan että palkansaajan verotuksessa vähennettävä meno. Tässä esityksessä ehdotettujen muutosten arvioidaan kasvattavan ansiotuloveroja yhteensä noin 81 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 59 miljoonaa euroa, kuntien osuus on 17 miljoonaa euroa, seurakuntien osuus on 2 miljoonaa euroa ja Kansaneläkelaitoksen osuus on 2 miljoonaa euroa. Lisäksi ehdotettujen muutosten arvioidaan kasvattavan yhteisöverotuloja yhteensä 36 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 27 miljoonaa euroa ja kuntien osuus on 9 miljoonaa euroa.

Palkansaajamaksun tuotosta tilitetään Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahojen rahoitukseen osa, joka vastaa kassaan kuulumattomien osuutta palkansaajamaksun tuotosta. Ehdotetulla maksulla peruspäivärahojen rahoitukseen tilitetään vuonna 2025 arviolta 88 miljoonaa euroa.

Tilitys pienenee huomattavasti vuoden 2024 arvioidusta 167 miljoonasta eurosta, koska palkansaajien vakuutusmaksujen pienentäminen johtaa tilityksen perusteena olevan palkansaajan vakuutusmaksutuoton pienemiseen sekä siksi, että Kansaneläkelaitokselle ei tilitettäisi enää erillistä 50 300 000 euron vuosittaista erää peruspäivärahan rahoitukseen. Ottaen kuitenkin huomioon peruspäivärahamenon arvioidun pienemisen sekä sen, että vuodesta 2025 lähtien myös kunnat osallistuvat peruspäivärahan rahoitukseen, valtion rahoitusosuus peruspäivärahasta vuonna 2025 pienenee arviolta noin 4 miljoonalla eurolla.

Alla olevasta taulukosta voidaan nähdä työttömyysvakuutusmaksujen tason muutokset vuosina 2019—2024. Lisäksi taulukkoon on lisätty Työllisyysrahaston suhdannepuskurin koon muutokset vuosina 2019—2023.

Taulukko 2. Työttömyysvakuutusmaksujen tason ja suhdannepuskurin koon muutokset.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ehdotus vuodelle 2025
Työttömyysvakuutusmaksut (%)							
• palkansaaja	1,50	1,25	1,40	1,50	1,50	0,79	0,59
• työnantaja							
- alempi maksu	0,50	0,45	0,50	0,50	0,52	0,27	0,20
- ylempi maksu	2,05	1,70	1,90	2,05	2,06	1,07	0,79
- keskimääräinen maksu	1,50	1,25	1,41	1,51	1,54	0,82*	0,61*
• yhteensä	3,00	2,50	2,81	3,01	3,04	1,61	1,20
Suhdannepuskurin koko (miljoonaa euroa)	1 668	1 045	633	1 062	2 021	377**	1 114**

* Työnantajan keskimääräinen maksu perustuu tilastojen pohjalta tehtyyn laskennalliseen arvioon ja voi poiketa hieman palkansaajien maksusta. Keskimääräisen maksun toteuma voi myös poiketa hieman arviosta, sillä eri maksuluokkiin kuuluvien työnantajien palkkasummien suhteet vaihtelevat hieman vuositasona.

** Valtiovarainministeriön talousennusteen mukainen arvio.

3 Asian valmistelu

Rahoituslain 18 §:n 6 momentin mukaan Työllisyysrahaston tulee tehdä seuraavan vuoden maksuja koskeva esitys sosiaali- ja terveysministeriölle elokuun loppuun mennessä.

Esityksessä ehdotetut työttömyysvakuutusmaksut ja muutosturvamaksukerroin ovat Työllisyysrahaston esityksen mukaiset. Valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksut on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä.

Valmistelun yhteydessä on kuultu valtiovarainministeriötä, keskeisiä työmarkkinajärjestöjä, Suomen Yrittäjät ry:tä, Työllisyysrahastoa, KEHA-keskusta, työ- ja elinkeinoministeriötä, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry:tä ja Kansaneläkelaitosta.

4 Säännöskohtaiset perustelut

4.1 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta

14 a §. *Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu.* Pykälän 1 momentissa säädettyä muutosturvakerrointa ehdotetaan pienennettäväksi siten, että kerroin olisi vuonna 2025 nykyisen 2,9 sijaan 2,2.

Pykälän 2 momentissa säädetyt palkkasummarajat ehdotetaan muutettaviksi vastaamaan vuonna 2024 sovellettavaa palkkakerrointa.

14 d §. *Velvollisuus tietojen antamiseen.* Pykälän 3 momentissa säädetään velvollisuudesta antaa Työllisyysrahastolle huhtikuun ja lokakuun loppuun mennessä tiedot työttömyysturvalain 9 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lausunnoista. Mainitun lainkohdan mukaiset lausunnot annetaan henkilön oikeudesta muutosturvaan.

Nykyisin lausunnot Työllisyysrahastolle antaa KEHA-keskus. Lakia muutettiin 1.1.2025 voimaan tulevalla lailla 387/2023 siten, että jatkossa lausunnot antaisi työvoimaviranomainen eli käytännössä kaikki 45 työllisyysaluetta. Laki ehdotetaan muutettavaksi takaisin siten, että jatkossakin lausunnot antaisi nykytilaa vastaavasti keskitetysti KEHA-keskus.

18 §. *Työttömyysvakuutusmaksujen määrä.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vuoden 2025 työttömyysvakuutusmaksusta ja vuonna 2025 sovellettavista palkkasummarajoista. Palkkasummarajojen tarkistamiskäytäntöä muutettiin lailla 970/2013 siten, että laissa olevat palkkasummat muutetaan vastaamaan edellisen vuoden palkkakerrointa. Vahvistettaessa vuoden 2025 maksuja palkkasummarajaa korotetaan vuonna 2024 sovellettavalla palkkakertoimella.

Työttömyysvakuutusmaksujen määrää ehdotetaan alennettavaksi. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2025 olisi 0,59 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,20 prosenttia palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,80 prosenttia. Ehdotetulla työttömyysvakuutusmaksulla Työllisyysrahaston talousennusteen mukaan vuoden 2025 tulos olisi noin 354 miljoonaa euroa alijäämäinen. Rahaston suhdannepuskurissa olisi siten vuoden 2025 lopussa varoja noin 964 miljoonaa euroa. Suhdannepuskurin enimmäiskoko olisi noin 1 198 miljoonaa euroa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yrityksen osaomistajan palkansaajamaksusta ja yrityksen osaomistajasta maksettavasta työnantajan työttömyysvakuutusmaksusta. Lain 14 ja 16 §:n mukaan osaomistajien työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että ne vastaavat niiden etuuksien rahoitusta, joihin osaomistajat ovat oikeutettuja. Osaomistajien työttömyysvakuutusmaksuja määrättäessä ei siten oteta huomioon sitä rahoitusosuutta, jonka Työllisyysrahasto maksaa työttömyyskassoille etuuksien rahoitukseen, eikä myöskään eläkkeiden rahoitukseen valtiokonttorille maksettavaa määrää. Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuksi vuonna 2025 ehdotetaan 0,30 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettavaksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksuksi 0,20 prosenttia palkasta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valtion liikelaitosten työttömyysvakuutusmaksusta. Voimassa olevan lain 12 §:n 2 momentissa säädetään, että velvollisuus työttömyysvakuutusmaksun maksamiseen on myös valtion liikelaitoksella, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (1062/2010). Maksun määrässä otetaan huomioon Työllisyysrahaston työttömyyskassoille maksamat rahoitusosuudet sekä

Työllisyysrahaston hallintokulut. Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksuksi vuonna 2025 ehdotetaan 0,20 prosenttia palkasta palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,43 prosenttia palkasta.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yliopistojen työttömyysvakuutusmaksusta. Yliopistolain voimaanpanosta annetun lain (559/2009) 11 §:n mukaan ennen vuotta 1980 syntyneet työntekijät jäävät valtion eläketurvan piiriin. Heidän osaltaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksua ei käytetä työttömyysajalta kertyvän eläkkeen rahoitukseen. Tästä syystä vakuutusperiaatteen mukaisesti yliopistojen maksua esitetään yleistä työttömyysvakuutusmaksua alhaisemmaksi. Yliopistojen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2025 olisi 0,20 prosenttia palkasta palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,49 prosenttia palkasta.

Pykälän 5 momentin palkkasummarajoja ehdotetaan korotettaviksi vuonna 2024 sovellettavalla palkkakertoimella.

23 §. Perusturvaan tilittävä työttömyysvakuutusmaksukertymä. Pykälän 2 momentissa säädetään 50 300 000 euron erästä, jonka Työllisyysrahasto tilittää Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahan rahoitukseen vuosittain. Momentti ehdotetaan kumottavaksi.

24 §. Maksuvelvollisuus. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa mainittu palkkasummaraja muutettaisiin vastaamaan vuonna 2024 sovellettavaa palkkakeroa.

24 a §. Omavastuumaksun määrä. Pykälän 3 momentissa säädetty palkkasummarajat ehdotetaan muutettaviksi vastaamaan vuonna 2024 sovellettavaa palkkakeroa.

4.2 Työttömyyskassalaki

27 §. Osuuksien maksaminen. Pykälässä säädetään työttömyyskassoille maksettavista rahoitusosuuksista. Pykälän 1 momentin mukaan ansiopäivärahaan kohdistuva valtionosuus ja Työllisyysrahaston osuus ja työttömyyskassan hallintokuluihin kohdistuvat osuudet maksetaan kultakin kalenterivuodelta. Päätökset rahoitusosuuksien maksamisesta tekee sosiaali- ja terveysministeriö. Rahoitusosuudet työttömyyskassoille maksaa Työllisyysrahasto, jolle valtio maksaa valtionosuuden hallintokuluosuuksineen. Työttömyyskassojen maksaman ansiopäivärahaan perusosa rahoitetaan jatkossa valtion ja kuntien toimesta. Koska valtion ja kuntien rahoitusosuuksista koostuvat ansiopäivärahan perusosan rahoitukseen tarvittavat varat tilitetään Työllisyysrahaston kautta työttömyyskassoille, niiden näkökulmasta ei ole merkitystä sillä, miten myönnetyn ansiopäivärahan perusosan rahoitukseen tarvittava rahoitus jakaantuu valtion ja kuntien kesken. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että valtionosuuden sijasta momentissa säädettäisiin, ansiopäivärahan perusosan rahoituksesta. Muilta osin momenttia ei muutettaisi.

Pykälän 2 momentti koskee työttömyyskassoille etuuksien maksamiseen myönnettäviä ennakoita ja pykälän 4 momentti sisältää asetuksenantovaltuuden selvityksestä, joka työttömyyskassan tulee antaa hakiessaan ennakkoa työttömyysvakuutusrahastolta, sekä selvityksestä, joka on annettava valtionosuuden, työttömyysvakuutusrahaston osuuden ja hallintokuluihin kohdistuvan osuuden määräämistä varten. Momenteihin esitetään tehtäväksi vastaavat perusosan rahoitusta koskevat muutokset kuin pykälän 1 momenttiin. Lisäksi 2 momentin asetuksenantovaltuutta ehdotetaan muutettavaksi siten, että se täyttäisi perustuslakivaliokunnan vakiintuneesti edellyttämät asetuksenantovaltuuden tarkkarajaisuuden edellytykset.

Samalla 2–4 momenteissa korjattaisiin työttömyysvakuutusrahaston nimi Työllisyysrahastoksi.

5 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2025.

6 Suhde muihin esityksiin

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Tässä esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi Työllisyysrahaston vuosittaisesta 50,3 miljoonan euron tilityksestä Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahan rahoitukseen. Ehdotettu rahoitusmuutos liittyy sosiaaliturvarahastoille syntyvien säästöjen kanavointiin valtiolle ja kunnille niiden velkaantumisen vähentämiseksi. Tämä toteutettaisiin hallituksen esityksessä eduskunnalle sosiaaliturvarahastojen säästöjen valtion ja kuntien talouden vahvistamiseen ohjaamista ja sairauspäivärahan muutoksia koskevaksi lainsäädännöksi. Sairausvakuutuksen sisällä toteutettavaksi ehdotettu ratkaisu mahdollistaa sen, että työttömyysvakuutusmaksun tuotosta ei jatkossa tilitettäisi peruspäivärahan rahoitukseen erillistä 50,3 miljoona euron erää.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 23 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 387/2023, ja
muutetaan 14 a §, 14 d §:n 3 momentti, 18 §:n 1–5 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 24 a §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 14 a § laeissa 891/2022, 387/2023 ja 1127/2023, 14 d §:n 3 momentti laissa 387/2023 sekä 18 §:n 1–5 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 24 a §:n 3 momentti laissa 1127/2023, seuraavasti:

14 a §

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan maksamaan muutosturvarahaan ja sen määrä on muutosturvaraha kerrottuna luvulla 0–2,2. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu maksetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 69 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetusta työntekijästä.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun on velvollinen maksamaan Työllisyysrahastolle sellainen 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 455 500 euroa. Täysimääräinen irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu peritään, jos työnantajan palkkasumma on vähintään 39 288 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu alenee lineaarisesti siten, että maksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 455 500 euroa.

14 d §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen on annettava Työllisyysrahastolle salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä huhtikuun ja lokakuun loppuun mennessä tiedot työttömyysturvalain 9 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lausunnoista.

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2025 on 0,59 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman

mukaan siten, että vuonna 2025 se on 0,20 prosenttia palkasta palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,80 prosenttia palkasta.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2025 on 0,30 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,20 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2025 on 0,20 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen yhteismäärästä palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,43 prosenttia palkasta.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä tarkoitetun yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2025 on 0,20 prosenttia palkasta palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,49 prosenttia palkasta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret ennen työnantajan keskimääräiseen maksuun lisättävää muutosturvamaksun yleistä osaa. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken pois lukien se muutosturvamenon muutos, joka rahoitetaan muutosturvamaksun yleisellä osalla. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 455 500 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 455 500 euroa. Edellä mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 455 500 euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisesti lisäpäiviin; tai

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Täysimääräinen omavastuumaksu on 90 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 39 288 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 455 500 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

2.

Laki

työttömyyskassalain 7 luvun otsikon ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyyskassalain (603/1984) 7 luvun otsikko ja 27 §, sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun otsikko laissa 556/1998 ja 27 § laeissa 913/2000, 1102/2007 ja 915/2020, seuraavasti:

7 luku

Ansiopäivärahan perusosan ja Työllisyysrahaston rahoitusosuus

27 §

Osuuksien maksaminen

Perusosan rahoitukseen tarvittava osuus, Työllisyysrahaston osuus ja hallintokuluihin kohdistuvat osuudet maksetaan kultakin kalenterivuodelta. Päätökset rahoitusosuuksien maksamisesta tekee sosiaali- ja terveysministeriö. Rahoitusosuudet työttömyyskassoille maksaa Työllisyysrahasto, jolle valtio maksaa valtionosuuden hallintokuluosuuksineen ja jolle Kansaneläkelaitos tilittää kuntien rahoitusosuuden.

Työllisyysrahasto suorittaa työttömyyskassalle sen hakemuksesta perusosan rahoitukseen tarvittavan osuuden ja Työllisyysrahaston osuuden ennakkoa siten, että ennakkojen määrä vastaa valtion, kuntien ja Työllisyysrahaston sinä vuonna suoritettavaksi arvioitua määrää. Valtion on suoritettava Työllisyysrahastolle ennakkoa työttömyyskassoille maksettaviin valtionosuuden ennakkoihin. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset Työllisyysrahastolle suoritettavista valtionosuuden ennakoista.

Työllisyysrahasto suorittaa palkansaajakassalle yrittäjäkassan 25 a §:n 3 momentissa säädetyn mukaan rahoittamaa osuutta vastaavan määrän ja perii vastaavan määrän yrittäjäkassalta sosiaali- ja terveysministeriön vahvistettua rahoitusosuudet 1 momentissa säädetyn mukaisesti.

Selvityksestä, joka työttömyyskassan tulee antaa hakiessaan ennakkoa Työllisyysrahastolta, sekä selvityksestä, joka on annettava perusosan rahoitukseen tarvittavan osuuden, Työllisyysrahaston osuuden ja hallintokuluihin kohdistuvan osuuden määräämistä varten, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 3.10.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Työministeri Arto Satonen

1.

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 23 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 387/2023, ja
muutetaan 14 a §, 14 d §:n 3 momentti, 18 §:n 1–5 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 24 a §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 14 a § laeissa 891/2022, 387/2023 ja 1127/2023, 14 d §:n 3 momentti laissa 387/2023 sekä 18 §:n 1–5 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 24 a §:n 3 momentti laissa 1127/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 a §

14 a §

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan maksamaan muutosturvarahaan ja sen määrä on muutosturvaraha kerrottuna luvulla 0–2,9. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu maksetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 69 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetusta työntekijästä.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun on velvollinen maksamaan Työllisyysrahastolle sellainen 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 337 000 euroa. Täysimääräinen irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu peritään, jos työnantajan palkkasumma on vähintään 37 392 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan maksamaan muutosturvarahaan ja sen määrä on muutosturvaraha kerrottuna luvulla 0–2,2. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu maksetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 69 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetusta työntekijästä.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun on velvollinen maksamaan Työllisyysrahastolle sellainen 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 455 500 euroa. Täysimääräinen irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu peritään, jos työnantajan palkkasumma on vähintään 39 288 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Voimassa oleva laki

alenee lineaarisesti siten, että maksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 337 500 euroa.

14 d §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työvoimaviranomaisen on annettava Työllisyysrahastolle salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä huhtikuun ja lokakuun loppuun mennessä tiedot työttömyysturvalain 9 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lausunnoista.

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2024 on 0,79 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2024 se on 0,27 prosenttia palkasta palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,09 prosenttia palkasta.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2024 on 0,43 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,27 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2024 on 0,27 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen yhteismäärästä palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,65 prosenttia palkasta.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä tarkoitetun yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2024 on 0,27 prosenttia palkasta palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,71 prosenttia palkasta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen

Ehdotus

alenee lineaarisesti siten, että maksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 455 500 euroa.

14 d §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskusten on annettava Työllisyysrahastolle salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä huhtikuun ja lokakuun loppuun mennessä tiedot työttömyysturvalain 9 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lausunnoista.

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2025 on 0,59 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2025 se on 0,20 prosenttia palkasta palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,80 prosenttia palkasta.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2025 on 0,30 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,20 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2025 on 0,20 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen yhteismäärästä palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,43 prosenttia palkasta.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä tarkoitetun yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2025 on 0,20 prosenttia palkasta palkkasumman 2 455 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,49 prosenttia palkasta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen

työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret ennen työnantajan keskimääräiseen maksuun lisättävää muutosturvamaksun yleistä osaa. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken pois lukien se muutosturvamenon muutos, joka rahoitetaan muutosturvamaksun yleisellä osalla. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 337 000 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 337 000 euroa. Edellä mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina.

työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret ennen työnantajan keskimääräiseen maksuun lisättävää muutosturvamaksun yleistä osaa. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken pois lukien se muutosturvamenon muutos, joka rahoitetaan muutosturvamaksun yleisellä osalla. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 455 500 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 455 500 euroa. Edellä mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina.

23 §

*Perusturvaan tilitettävä
työttömyysvakuutusmaksukertymä*

Edellä 1 momentissa tarkoitetun määrän lisäksi Työllisyysrahasto tilittää Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahan rahoitukseen vuosittain 50 300 000 euroa. Jos 1 momentin ja tämän momentin mukaisen tilityksen yhteismäärä on suurempi kuin peruspäivärahameno vähennettynä peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, tilitettävä yhteismäärä on kuitenkin enintään peruspäivärahamenon verran vähennettynä peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

(kumotaan)

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja

työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 337 000 euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 a §

Ostavastuumaksun määrä

Täysimääräinen omavastuumaksu on 90 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 37 392 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 337 000 euroa.

liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 455 500 euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 a §

Ostavastuumaksun määrä

Täysimääräinen omavastuumaksu on 90 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 39 288 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 455 500 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

työttömyyskassalain 7 luvun otsikon ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyyskassalain (603/1984) 7 luvun otsikko ja 27 §, sellaisina kuin ne ovat,
7 luvun otsikko laissa 556/1998 ja 27 § laeissa 913/2000, 1102/2007 ja 915/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 luku

7 luku

Valtion ja työttömyysvakuutusrahaston rahoitusosuus

Ansiopäivärahan perusosan ja Työllisyysrahaston rahoitusosuus

27 §

27 §

Osuuksien maksaminen

Osuuksien maksaminen

Valtionosuus, Työllisyysrahaston osuus ja hallintokuluihin kohdistuvat osuudet maksetaan kultakin kalenterivuodelta. Päätökset rahoitusosuuksien maksamisesta tekee sosiaali- ja terveysministeriö. Rahoitusosuudet työttömyyskassoille maksaa Työllisyysrahasto, jolle valtio maksaa valtionosuuden hallintokuluosuuksineen.

Perusosan rahoitukseen tarvittava osuus, Työllisyysrahaston osuus ja hallintokuluihin kohdistuvat osuudet maksetaan kultakin kalenterivuodelta. Päätökset rahoitusosuuksien maksamisesta tekee sosiaali- ja terveysministeriö. Rahoitusosuudet työttömyyskassoille maksaa Työllisyysrahasto, jolle valtio maksaa valtionosuuden hallintokuluosuuksineen ja jolle Kansaneläkelaitos tilittää kuntien rahoitusosuuden.

Työttömyysvakuutusrahasto suorittaa työttömyyskassalle sen hakemuksesta valtionosuuden ja työttömyysvakuutusrahaston osuuden ennakkoa siten, että ennakkojen määrä vastaa valtion ja työttömyysvakuutusrahaston sinä vuonna suoritettavaksi arvioitua määrää. Valtion on suoritettava työttömyysvakuutusrahastolle ennakkoa työttömyyskassoille maksettaviin valtionosuuden ennakkoihin siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Työllisyysrahasto suorittaa työttömyyskassalle sen hakemuksesta perusosan rahoitukseen tarvittavan osuuden ja Työllisyysrahaston osuuden ennakkoa siten, että ennakkojen määrä vastaa valtion, kuntien ja Työllisyysrahaston sinä vuonna suoritettavaksi arvioitua määrää. Valtion on suoritettava Työllisyysrahastolle ennakkoa työttömyyskassoille maksettaviin valtionosuuden ennakkoihin. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset Työllisyysrahastolle suoritettavista valtionosuuden ennakoista.

Työttömyysvakuutusrahasto suorittaa palkansaajakassalle yrittäjäkassan 25 a §:n 3 momentin mukaan rahoittamaa osuutta vastaavan määrän ja perii vastaavan määrän yrittäjäkassalta sosiaali- ja terveysministeriön

Työllisyysrahasto suorittaa palkansaajakassalle yrittäjäkassan 25 a §:n 3 momentissa säädetyn mukaan rahoittamaa osuutta vastaavan määrän ja perii vastaavan määrän yrittäjäkassalta sosiaali- ja

Voimassa oleva laki

vahvistettua rahoitusosuudet 1 momentin mukaisesti.

Selvityksestä, joka työttömyyskassan tulee antaa hakiessaan ennakkoa työttömyysvakuutusrahastolta, sekä selvityksestä, joka on annettava valtionosuuden, työttömyysvakuutusrahaston osuuden ja hallintokuluihin kohdistuvan osuuden määrittämistä varten, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

terveysministeriön vahvistettua rahoitusosuudet 1 momentissa säädetyn mukaisesti.

Selvityksestä, joka työttömyyskassan tulee antaa hakiessaan ennakkoa *Työllisyysrahastolta*, sekä selvityksestä, joka on annettava perusosan rahoitukseen tarvittavan osuuden, *Työllisyysrahaston* osuuden ja hallintokuluihin kohdistuvan osuuden määrittämistä varten, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .